

Biểu tình có ích gì không?

Tác Giả: Nguyễn Hoàng Quốc

Thứ Sáu, 19 Tháng 8 Năm 2011 19:41

Biểu tình vốn là một lựa chọn tốt nhất cho những kẻ thù của bé bỏng của họ nhưng nếu họ muốn tiếp tục nói chuyện thì họ phải nghe.

Hình: REUTERS

Biểu tình gần Đồi Sĩ quan Trung Quốc ở Hà Nội (hình chụp ngày 10/7/2011)

Nghe nói khi đoàn biểu tình của Trung Quốc đang tuần hành trên các đường phố Hà Nội trong các ngày Chủ nhật tháng 6, 7 và đầu tháng 8 vừa qua, một vài thanh niên lái xe máy đi ngang qua chỗ biểu tình hét: “Đồ điên!” Được trên internet, chúng ta cũng dễ dàng bắt gặp lũ người đi đầu tiên trên một vài blog, và đó, người ta ví dụ như người biểu tình của Trung Quốc như những tên Chí Phèo chuyên môn ăn vạ. Có lẽ sáng Chủ nhật là lần lần ra đường ăn vạ.

Tôi nghĩ chúng ta không nên vội chụp mũ những người có quan điểm như thế là tay sai của Trung Quốc. Không nên dùng nhút nhát lòng yêu nước và việc biểu tình cũng như không nên xem việc phản đối biểu tình như bằng chứng của một sự phản bội. Vốn dĩ đây, tôi nghĩ, là cách nhìn: hiểu người yêu nước và lo lắng trước sự uy hiếp cũng như xâm lược của Trung Quốc nhưng lại không bằng lòng việc biểu tình vì không tin là những cuộc biểu tình như vậy là có ích.

Bởi vậy, thay vì kết tội nhau, trong bài này, tôi muốn phân tích vấn đề: liệu các cuộc biểu tình nói chung và các cuộc biểu tình của Trung Quốc hiện nay nói riêng có lợi ích gì không?

Còn lưu ý là không phải Việt Nam mới có người hoài nghi ý nghĩa của các cuộc biểu tình. Trên thế giới, đây đó cũng không hiếm người bài bác chuyển từ tập gào thét của ngoài đường phố. Dĩ nhiên, ở đây, chúng ta không dễ chấp nhận quan điểm của giới cầm quyền, vốn thì bần chệt, luôn luôn ghét và muốn cấm đoán chuyển biểu tình, bắt kẻ biểu tình hay mất tiêu gì. Chúng ta chỉ chú ý đến ý kiến của các học giả. Mà sao đó, ở Tây phương, được biết tới là Mỹ, cũng không phải ít. Lẽ phải của họ có thể được tóm tắt như thế này: Thứ nhất biểu tình đã qua rồi. Biểu tình càng ngày càng kém hiệu quả. Được biểu tình làm gì nữa. Vô ích.

Thì sao những người này lại đi đến những điều như vậy?

Biến tình có ích gì không?

Tác Giả: Nguyễn Hồng Quốc

Thứ Sáu, 19 Tháng 8 Năm 2011 19:41

Lý do thứ nhất, họ căn cứ vào tình hình chính trị tại Mỹ trong mấy thập niên vừa qua, đó, liên quan đến việc biến tình, có mấy sự kiện nổi bật: Một, so với thời chiến tranh Việt Nam, sự liên ngiệp tham gia cũng như tác động đối với đời sống của các cuộc biến tình giảm hẳn. Rồi hiện nay, nếu không muốn nói là không có cuộc biến tình nào quy tụ cả hàng triệu người như trước. Phần lớn các cuộc biến tình đều nhỏ. Và không đem lại tiếng vang gì nhiều. Hai, không có cuộc biến tình nào làm thay đổi được điều gì cả. Trước khi chiến tranh Iraq bùng nổ, bao nhiêu người xuồng động biến tình, Tổng thống George W. Bush vẫn không đổi ý. Cuối cùng, bom đổ xuống n. Và người vẫn chết. Với bao nhiêu chính sách khác cũng vậy. Biến tình thì mất biến tình; giới lãnh đạo vẫn cứ làm theo điều họ đã hoạch định sẵn.

Lý do thứ hai, càng ngày các cuộc biến tình càng mang hình thức rớt xu. Điều này đến chủ yếu từ các cuộc biến tình chuyển toàn cầu hóa. Liệu nào có cuộc hội nghị giữa lãnh đạo các cộng đồng quốc gia cũng đều có biến tình. Và cuộc biến tình nào cũng có bạo động. Hình thức như ném bom phá các cửa tiệm đồ uống, ném đá hoặc ném bom lửa vào cảnh sát, gây rối loạn giao thông cũng như trật tự xã hội được chỉ trên các màn hình tivi khiến phần lớn dân chúng ngao ngán. Đến đến người ta động như một biến tình với những phần tử cực đoan và vô chính phủ.

Lý do thứ ba là, theo nhiều người, ở thời điểm ngày nay, dân chúng có nhiều cách thức để bày tỏ thái độ và vẫn đang chính trị hiện tại qua nhiều hình thức, ví dụ: viết bài hoặc tham gia diễn báo, tập chí hoặc các blog (có báo và blog có cả triệu người đọc!), vẫn đang các dân biến tình và nghệ sĩ thì đưa phê bình, từ chối các cuộc tẩy chay hoặc khiếm khuyết chính phủ nếu thấy họ vi phạm, v.v... Trong bài “Một, hai, ba, bốn, xin đừng biến tình nữa” (One, Two, Three, Four, Please Don't Protest Anymore) viết năm 2008, Matt Harrison kêu gọi: “Hãy bỏ các biến tình ‘Bush là kẻ thù chính của tranh’ xuống và hãy cầm bút và trang giấy lên, hãy các nhà đấu tranh xã hội!”

Nhưng lập luận như vậy, nếu có giá trị, may lắm chỉ có giá trị các quốc gia có nền dân chủ lâu đời và bền vững. Riêng các quốc gia nghèo và thiếu dân chủ, chúng hoàn toàn vô giá trị. Phép so sánh các cuộc biến tình tại các quốc gia đó với các cuộc biến tình tại Mỹ và các quốc gia Tây phương vào thế kỷ 20, lúc biến tình rõ ràng đã có tác động cả đến trong việc làm thay đổi điều kiện chính trị và xã hội. Nhiều nhà nghiên cứu lịch sử cho các cuộc biến tình là nhân tố quan trọng trong quá trình tiến hóa của nhân loại. Chính các cuộc biến tình đã khởi đầu hoặc kích thích các cách mạng lớn trong lịch sử, từ cách mạng Mỹ đến cách mạng Pháp. Cũng chính các cuộc biến tình đã mang lại đến cho nhiều quốc gia thuộc địa ở châu Phi và châu Á, bao gồm cả Ấn Độ; chấm dứt chế độ phân biệt chủng tộc ở Nam Phi; đến đến việc Mỹ rút quân ra khỏi Việt Nam; mang lại chiến thắng cho các phong trào tranh đấu cho nhân quyền và tự do, cho giới lao động, và nhiều người khác bỏ vào môi trường, v.v...

Bởi vậy, lập luận thứ nhất nêu trên không có giá trị đối với các quốc gia đang trên quá trình dân chủ hóa.

Lập luận thứ hai cũng không thích hợp. Các quốc gia đến tài hoặc nghèo tài, vũ khí và quyền lực nằm trong tay nhà cầm quyền, do đó, thường chỉ có nhà cầm quyền mới bạo động. Riêng Việt Nam thì hầu như cuộc biến tình nào cũng ôn hòa. Bạo động chỉ xuất phát từ công an. Nhưng hình thức bạo động như liên quan đến các cuộc biến tình tại Việt Nam đều dính đến công an: lúc thì công an bắt, bóp cổ và vác hay khiêng người đi biến tình như khiêng/vác lợn, lúc

Biểu tình có ích gì không?

Tác Giả: Nguyễn Hồng Quốc

Thứ Sáu, 19 Tháng 8 Năm 2011 19:41

thì công an đổ p thẳng vào mặt người dân lúc họ đang bỏ các công an khác gì chết, v.v...

Lập luận thứ ba là càng không thích hợp. Trong một xã hội hoàn toàn không có tự do ngôn luận và tự do chính trị như tại Việt Nam, mọi cuộc vận động thẳng thắn công minh có nhu cầu hiểu quả Tây phương hoàn toàn vắng mặt. Không có con đường nào cho các cuộc vận động hành lang cả. Không có cách gì để khuyến khích lên các cuộc tranh luận thẳng thắn cả. Biểu tình trở thành cách thức duy nhất để lên tiếng.

Đến đây, xin bỏn để câu ý đến hai điểm:

Thứ nhất, hãy nhớ các lập luận cho biểu tình là vô hiệu cho xuất hiện từ năm 2010 trở về trước. Từ đầu năm 2011 đến nay, ít nhất là trên báo chí tiếng Anh, tôi không thấy ai lập luận quan điểm này cả. Lý do thật đơn giản: các cuộc biểu tình ở Bắc Phi và Trung Đông, ít nhất là tại Tunisia và Ai Cập vào đầu năm nay, đã chứng minh một cách hùng hồn là chúng có hiệu quả. Hiệu quả lan tỏa và vô cùng hiển nhiên. Không có ai có thể hoài nghi hay phủ nhận được.

Thứ hai, nhớ là họ quả cả đến và trình bày, ở Việt Nam, biểu tình vốn là một lựa chọn tồi tệ cho những kẻ thất bại bé nhỏ ngạo mạn muốn tiếng nói của họ được nghe.